

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Autor: Šárka Lojdová (s.lojdova@seznam.cz.)

Školitel: PhDr. Miloš Ševčík, Ph.D.

Oponent: Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

Název práce:

DISKUZE O BULLOUGHOVĚ KONCEPTU PSYCHICKÉ DISTANCE

Šárka Lojdová zpracovala ve své bakalářské práci nazvané *Diskuze o Bulloughově konceptu psychické distance* téma, které rozhodně není nové a na stránkách odborných časopisů (a nakonec i diplomových prací) mu bylo – a v různých aspektech nadále je – věnováno mnoho pozornosti. Hned v úvodu bych rád zdůraznil, že autorka uchopila jak Bulloughovu na jedné straně vlivnou a na druhé opakovaně kritizovanou verzi estetického postoje, tak i následnou diskusi, citlivě a s dostatečnou erudicí. Práce drží pohromadě především díky následnému shrnutí vybraných textů. Autorka diskutované problémy na vhodných místech komentuje, srovnává jednotlivá pojetí a tam kde cítí potřebu vcelku úspěšně kritizuje názory jednotlivých filozofů a estetiků (resp. estetiček a filozofek). Výchozím bodem je souhrnné představení hlavních bodů Bulloughovy koncepce, poté si autorka všímá posunu, jaký zaznamenaly jeho myšlenky v pojetí Sheily Dawsonové a následně se vyrovnává s rozvinutím Allana Casebiera, Oswalda Hanflinga a širěji pak se známou kritikou George Dickieho.

Práce svědčí o autorčině proniknutí do možností pojmu „psychické distance“ a o schopnosti sledovat jednotlivé odchylky od původního Bulloughova pojetí a jejich důsledcích. Přesto bych rád upozornil na několik momentů.

Za prvé, na straně 11 autorka píše „Z příkladu mlhy na moři autor vyvozuje význam pojmu distance. Umisťuje ji mezi nás (vnímatele) a předměty, které jsou zdroji našich afektů“. Opravdu se autorka domnívá, že tato formulace adekvátně vystihuje klíčový moment Bulloughova představení pojmu? Sama přece upozorňuje na Bulloughovo úvodní prozkoumání běžných významů distance (kam by spadalo výše uvedené určení) a na jejich srovnání se specifickým užitím tohoto termínu. Jak by bylo možné z takto formulovaného významu „psychické distance“ vyvodit implikovaný sebe-reflektující charakter tohoto vztahu, na který autorka správně poukazuje v souvislosti se reinterpetací Bulloughova pojmu u Vlastimila Zusky? (s. 43–44)

Za druhé, na straně 12 autorka píše: „Pomocí Bulloughových pojmů by bylo možné tuto situaci popsat následujícím způsobem: negativní aspekt distance nejprve předmět vyjme z praktického nazírání, následně je vnímateli díky pozitivnímu aspektu umožněno konstituovat estetický objekt“. Připomeňme Bulloughovu vlastní formulaci: „Mechanismus distance není tudíž jednoduchý, nýbrž vysoce komplexní. Má *negativní*, inhibiční aspekt – odděluje nás od praktické stránky věcí a od našeho praktického postoje k nim – a pozitivní stránku – vytvoření zkušenosti na novém základě, jenž vznikl inhibičním působením distance“. Mohla by autorka u obhajoby vysvětlit, v jakém smyslu a proč podle ní „negativní aspekt vyjímá předmět z praktického nazírání“ (spíše než, že negativní aspekt *mechanismu* distance *spočívá* v oddělení *našeho já* od praktické stránky věcí) a v jakém smyslu a proč „je vnímateli díky pozitivnímu aspektu umožněno konstituovat estetický objekt“ (spíše než, že

pozitivní stránka mechanismu distance spočívá ve vytvoření zkušenosti na novém základě a tedy jej „neumožňuje“ konstituovat).

Za třetí, na straně 19 autorka poukazuje na skutečnost, že Bullough se nevěnoval problematice konvencí, ačkoli „by bylo možné s jejich pomocí interpretovat to, co má na mysli“. Jelikož tento poukaz není dále rozveden, mohla by autorka u obhajoby upřesnit, jakým způsobem by bylo možné prostřednictvím odkazu ke konvencím reinterpretovat Bulloughovo pojetí?

Pokud jde o možné rozvinutí či doplnění práce, domnívám se, že by bylo dobré pracovat s pro téma základní monografií Davida E. Fennera (*The Aesthetic Attitude*, 1996) a zajímavé by rozhodně bylo i rozšíření záběru o kritiky novější, než jsou Dickieho letité a argumentačně problematické studie z šedesátých a sedmdesátých let (např. Hilde Hein, Lambert Zuidemaart, Arnold Berleant, Pierre Bourdieu).

Navzdory uvedeným připomínkám pokládám bakalářskou práci Šárky Lojdové za nadprůměrnou a navrhuji ji hodnotit stupněm **výborně**.

V Praze 22. 6. 2011

Ondřej Dadejík